

گزارش پایانی درس کارورزی ۴ (درس پژوهی)

استاد راهنما: جناب دکتر شاهمرادی

معلم راهنما: سرکار خانم مرادی

دانشجو معلم: نگین یزدانی مونکی

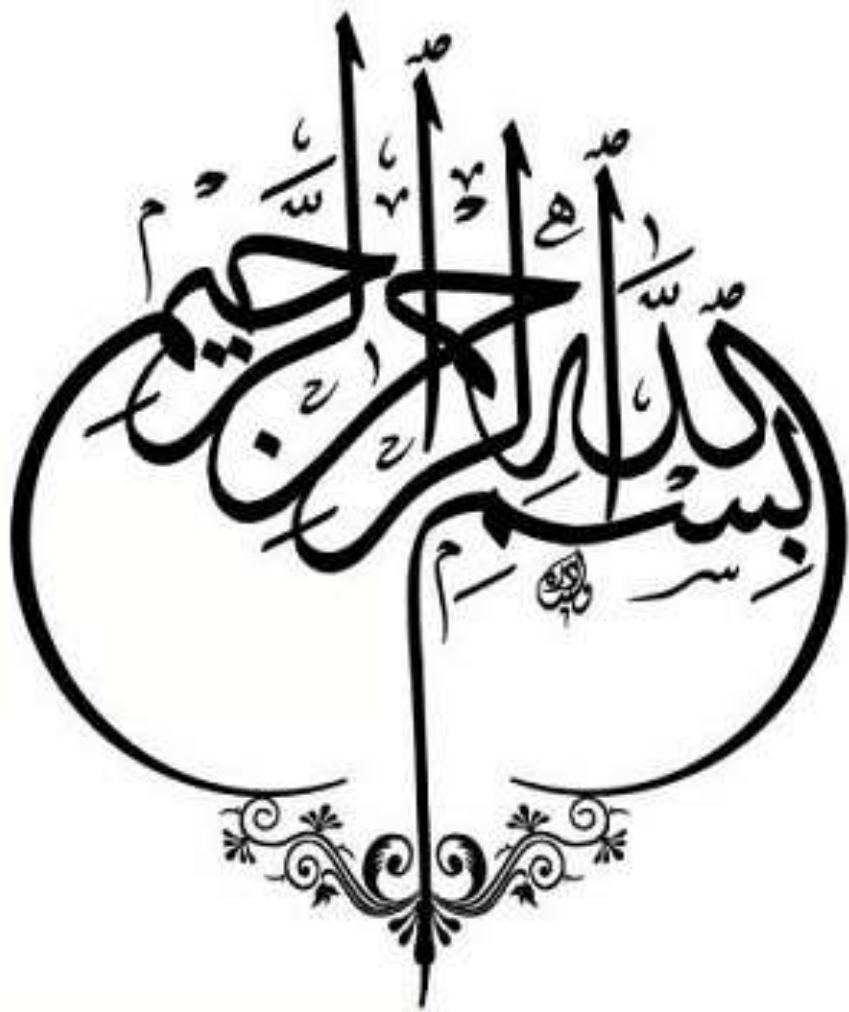
دانشگاه: پردیس آیت الله کمالوند

دانشگاه شهردرستان
رشته: علوم اجتماعی

محل کارورزی: دبیرستان

صدیقه کبری (ص) خرم آباد

سال تحصیلی: ۱۴۰۱_۱۴۰۲

سپاس نامه

سپاس از خدایی که همواره مواظب بنده هاش هست خدایی که عاشق بنده هاش هست خدایی که آسمان و زمین و آنچه بین این دو هست همراه او را تسبیح می کنند سپاس از خدایی که ارحم راحمین و خدایی که ستار العیوب هست ، خداوند را سپاس میگویم که مرا یاری ساخت تا بتوانم این گزارش را تدوین و تنظیم سازم.

تقدیر و تشکر میکنم از مسولین پردیس آیت الله کمالوند و کادر آموزشی و پرسنل دبیرستان صدیقه کبری (ص) به خصوص خانم مدیر و خانم مرادی عزیز و نیز از استاد محترم و گرانقد خود دکتر شاهمرادی تشکر ویژه ای را دارا هستم که با زحمات خویش و با توضیحات و اهتمامی که به این کلاس ما داشتند باعث شدند ما بتوانیم به نحو احسن این دوره از کارورزی را ارایه دهیم استاد گرانقدر بیشترین زحمت را متحمل شدند و انصافا از هیچ تلاشی دریغ نکردند و کمال تشکر را از ایشان دارا هستم .

بار دیگر از خانم مرادی معلم راهنمای این دوره از کارورزی تشکر میکنم که با درایت به اهداف دانشگاه فرهنگیان و توضیحات استاد ما را در جریان تدریس و مدیریت کلاس قرار میدادند و تجربه ای را برای ما رقم میزدند.

چکیده:

هدف و رسالت تعلیم و تربیت انسان سازی است باید دید که این وظیفه را چه نهادها و افرادی به عهده دارند. البته انسان آموختن را از هنگام تولد آغاز می کند و در طول زندگی آن را ادامه می دهد. بخشی از آموختنی ها به صورت غیر عمدی و یا تصادفی در خانواده و جامعه صورت می گیرد و بخش دیگر به نهادها و موسسات رسمی از قبیل مدرسه و انجمن ها سپرده می شود در این میان مدرسه بیشترین سهم را بر عهده دارد و سرانجام این مسئولیت خطیر به عهده معلمین واگذار می گردد و آنها هستند که باید بتوانند دانش آموزان را به درستی تربیت کنند و آنان را برای کار و شرکت در اجتماع آماده سازند. در میان مجموعه فعالیت هایی که برای تعلیم و تربیت دانش آموزان انجام می شود بیشترین سهم به تدریس معلم در کلاس درس اختصاص می یابد. تدریس را می توان به فعالیت های دو جانبه ای که بین معلم و شاگردان جریان دارد و هدفش یادگیری است تعریف کرد. این فعالیت چنانچه منتج به یادگیری شود برای شاگرد موثر و مفید خواهد بود. بنا به تعریف هر فعالیتی با قصد و عمد همراه است قصد معلم در امر تدریس این است که شاگردان چیزی یاد بگیرند. همچنین تدریس یک متقابل بین شاگردان و معلم است کنش متقابل یعنی اینکه معلم بر شاگردان اثر می گذارد و برعکس شاگردان هم فعالیت او را تحت تاثیر قرار می دهند. البته این اثر متقابل ممکن است بصورت غیر مستقیم باشد. برای اینکه تاثیر معلم به هنگام تدریس و سایر فعالیتهای تربیتی بر شاگردان بیشتر شود باید دو عامل تسلط باشد یکی نحوه صحیح ارائه درس و دیگری به موضوعی که از آنجایی که معلم با روح و روان و احساسات افراد سر و کار دارد چنانچه به درستی عمل کند زیان های جبران ناپذیری بر جای می گذارد. همانطور که وقتی قسمتی از بدن می سوزد و یا زخم می شود اثر آن ممکن است تا پایان عمر هم باقی بماند تاثیر نابجا بر روح کودکان و نوجوانان نیز همین

اثر را دارد و احتمال می رود تا پایان عمر دهد. بنابراین تنها راه چاره در این است که معلم در تمام زمینه هایی که به شغل معلمی مربوط می شود اطلاعات صحیح و مفید کسب کند در این کارورزی سعی بر این بود که در جهت افزایش سطح تدریس، شیوه های نوین را بکار بندیم.

کلید واژه : درس پژوهی _ طرح درس _ تحلیل و تفسیر _ تدریس مشارکتی

فهرست مطالب

۱.....	مقدمه
۳.....	اهداف کارورزی
۴.....	فصل اول (درس پژوهی)
۴.....	درس پژوهی چیست؟
۶.....	درس پژوهی و اقدام پژوهی چه تفاوت هایی با یکدیگر دارند؟
۸.....	درس پژوهی و اقدام پژوهی چه شباهت هایی با یکدیگر دارند؟
۱۲.....	اهداف درس پژوهی
۱۲.....	فرآیند درس پژوهی
۱۳.....	اهداف و ایده های من
۱۶.....	فصل دوم (طراحی آموزشی)
۱۶.....	طراحی واحد یادگیری ۱
۲۷.....	طراحی واحد یادگیری ۲
۳۶.....	فصل سوم (درس پژوهی)
۳۶.....	تحلیل و تفسیر یافته ها
۳۸.....	بحث و نتیجه گیری
۳۹.....	منابع و مآخذ
۴۰.....	ضمائم و پیوست ها

مقدمه

یکی از راهکارهای عملیاتی در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، گسترش فرهنگ تفکر و پژوهش محوری و ایجاد شبکه های فعال پژوهشی در نظام تعلیم و تربیت است تا نظام آموزشی با تحولات جهانی در عرصه های علمی، فناوری و ... همگام باشد. این راهکار نیازمند معلمانی خردمند، خلاق و نوآوری است که روحیه ی کنجکاوی و پژوهشگری داشته باشند و از روشهای نوین در فرایند یاددهی - یادگیری استقبال کنند تا بتوانند دانش آموزانی پژوهشگر تربیت نمایند. یکی از روشهایی که امروزه اکثر نظام های آموزشی دنیا بر آن متمرکز شده اند، فرایند درس پژوهی است که موجب پرورش حرفه ای معلم می شود.

درس پژوهی الگویی برای بهسازی توانایی حرفه ای معلمان و روشی برای تولید دانش حرفه ای در مدرسه است و به معلمان فرصت می دهد تا روابط خود را با یکدیگر و با دانش آموزان بهبود بخشند و به همکاری با پژوهشگران آموزشی برای حمایت سیستماتیک از تفکر انتقادی، بازبینی و بازاندیشی در اندیشه و عمل آموزشی تشویق شوند. درس پژوهی بیش از نگاه سنتی به ارزشیابی عملکرد معلمان، بر فرآیند آموزش و یادگیری و طراحی و سازماندهی گفتمان اثر بخش در کلاس درس برای بهسازی آموزش متمرکز است. در این فرایند بیشتر توجه و علاقه به نیاز و عملکرد دانش آموزان در کلاس درس می شود و معلمان هم "کارگزار آموزشی" و هم "پژوهشگر آموزشی" هستند و به استناد این آگاهی خود را به منزله یادگیرنده، پژوهشگر و تصمیم گیر باور دارند. افزون بر این از طریق بهسازی گفتمان در کلاس درس و تمرین نحوه طراحی و سازماندهی آن، به گسترش یادگیری مشارکتی در کلاس درس و حمایت از آن تأکید می کنند. بنابراین، چالش اصلی برای کارگزاران آموزشی در به کارگیری الگوی درس پژوهی برای بهسازی آموزش، ترویج فرهنگ گفت و گو، مشارکت مسئولانه

برای طراحی، اجرا و بازاندیشی در روش های تدریس و خلق گفتمان های معطوف به حل مسئله در مدرسه و کلاس درس است. (سرکار آرانی، ۹۸۲۱)

در واقع درس پژوهی رویکردی برای توسعه حرفه ای معلمان است. معلمان در زمینه طرح درس، اجرا، مشاهده و تجربه و تحلیل همکاری می کنند. به این صورت که ابتدا طرح درسی را فراهم می کنند و سپس داده های جمع آوری شده از درس مورد نظر را مشاهده می کنند و به تجزیه و تحلیل آن می پردازند و آن را در جهت اصلاح درس و تدریس به کار می گیرند. این کار باعث می شود معلمان در این فرایند درگیر شوند و نکته های بیشتری در مورد یادگیری دانش آموزان و تدریس بهتر بیاموزند و در نهایت به بهبود یادگیری دانش آموزان منجر می شود.

اهداف کارورزی ۴:

- ۱_ ایجاد زمینه برای اشتراک گذاشتن دانش و تجربه معلمان در مدرسه
- ۲_ ارتقا انگیزه معلمان در مطالعه منابع تخصصی برای توسعه و پرورش دانش و صلاحیت حرفه ای
- ۳_ تسهیل شرایط شکل گیری سازمان یادگیرنده با گسترش فرهنگ یادگیری در مدارس
- ۴_ برقراری ارتباط مستقیم صاحب نظران و سیاست گزاران آموزشی با معلمان
- ۵_ آگاهی از میزان تحقق اهداف آموزشی در کلاس درس و انتقال نتایج آن بر برنامه ریزان درسی
- ۶_ اصلاح و بهسازی مستمر آموزش در بلند مدت با تمرکز و توجه به فرآیند و تبیین نتایج یادگیری دانش آموزان در این کارورزی تلاش براین بود که دانشجومعلمان شیوه درس پژوهی را آموزش دیده و اجرا کنند.

فصل اول (درس پژوهی)

درس پژوهی چیست ؟

درس پژوهی رویکردی برای توسعه ی دانش حرفه ای معلمان است ، که از درون مدارس ابتدایی ژاپن مطرح و توسعه یافته است. در این رویکرد ، معلمان با حضور در گروه های کوچک با تشریح مساعی با شرکت در جلسات هم اندیشی پیرامون اهداف و محتوای دروس ، به یک برنامه ی مقدماتی برای تدریس دست می یابند ، سپس با مشاهده ی اجرای برنامه و نقد آن ، فرصتی برای رشد حرفه ای خود مهیا می سازند. معلمان از طریق درس پژوهی ، یاد می گیرند که چگونه از یکدیگر بیاموزند و در تجارب آموزشی و تربیتی یکدیگر سهیم شوند. آنها بدین ترتیب می توانند با بازاندیشی در رفتارهای آموزشی خود ، راه های بهتری برای تدریس بیابند و به تولید دانش حرفه ای بپردازند.

درس پژوهی رویکردی برای توسعه ی حرفه ای است که طی آن معلمان با یکدیگر در جهت تدوین طرح درس ، اجرا ، مشاهده و تحلیل نتایج آن در جهت بهبود یادگیری دانش آموزان همکاری و مشارکت می نمایند. درس پژوهی یک تمرین توسعه ی حرفه ای می باشد که معلمان در آن تشریح مساعی و همکاری می کنند تا یک طرح درسی را تهیه و اجرا نموده و درس را به منظور جمع آوری داده های مربوط به یادگیری دانش آموزان مشاهده نموده و این مشاهدات را در جهت بهبود و اصلاح درس خود به کار گیرند. این فرایندی است که دبیران در آن درگیر می شوند تا چیزهای بیشتری در مورد تکالیف یادگیری موثر بیاموزند که منتج به پیامدهای یادگیری بهبود یافته برای دانش آموزان می شود. درس پژوهی الگویی برای بهسازی توانایی حرفه ای معلمان و روشی برای تولید دانش حرفه ای در مدرسه است و به معلمان فرصت می دهد تا روابط خود را با یکدیگر و با دانش آموزان بهبود بخشند و به همکاری با پژوهشگران آموزشی برای حمایت سیستماتیک از تفکر انتقادی ، بازبینی و

بازاندیشی در اندیشه و عمل آموزشی تشویق شوند این مدل پژوهش در کلاس درس عملاً بر چرخه یادگیری گروهی، کیفی، مشارکتی و مداوم کارگزاران آموزشی شامل مراحل پنج گانه (تبیین مساله، طراحی، عمل، بازاندیشی و یادگیری استوار است). ابتدا معلمان مسائل آموزشی مدرسه را بررسی می کنند و پرسش های پژوهش در کلاس درس را تبیین می کنند. سپس طرحی برای انجام دادن پژوهش مشارکتی خود پیشنهاد می کنند. آنگاه آن را به اجرا می گذارند. سپس به ارزیابی و بازبینی فرایند عمل انجام شده می پردازند. در این فرایند، یادگیری معلمان از یکدیگر به صورت مشارکتی سازماندهی می شود. و در عمل، ظرفیت مدارس برای تولید و به کارگیری دانش حرفه ای در مدرسه و گسترش امکان تغییر خود پایدار و مستمر افزایش می یابد.

در مطالعه ی درس (درس پژوهی) گروه های معلمان به طور منظم به مدت طولانی جلسه تشکیل می دهند. از چند ماه تا یک سال و روی طراحی، اجرا، ارزشیابی و بهبود یک یا چند پژوهش در کلاس درس کار می کنند. مطالعه ی درس (درس پژوهی) با استفاده از همه ی شاخص ها در بین معلمان ژاپنی بسیار محبوب است و ارزش بالایی دارد. این روش رکن اصلی فرایند بهبود مدارس است.

منطق مطالعه ی درس (درس پژوهی) ساده است :

اگر می خواهید آموزش را بهبود بخشید اثربخش ترین جا برای چنین کاری کلاس درس است. درس پژوهی شکل اولیه ای از رشد حرفه ای معلمان در ژاپن است. هدف آن بهبود مستمر تدریس (آموزش) است به گونه ای که دانش آموزان بتوانند مطالب بیشتری را بیاموزند. تمرکز اولیه ی آن نیز بر نحوه ی تفکر و یادگیری دانش آموزان است. درس پژوهی با سایر اشکال رشد حرفه ای متفاوت

است به این دلیل که پرورش حرفه ای در حین یاددهی و یادگیری (آموزش) صورت می گیرد. تمرکز آن تدریس است ، نه معلمان ، کارکردن دانش آموزان است ، نه کار دانش آموزان. ملاک سنجش در موفقیت درس پژوهی یادگیری معلمان است نه تولید یک درس. تهیه دروس بهتر نتیجه ی جانبی و ثانویه فرایند است؛ اما نه هدف اولیه ی آن.

مفهوم عملیاتی درس پژوهی:

گروهی از معلمان موضوعی خاص از برنامه ی درسی را برمی گزینند ، آن را به عنوان واحد کار طراحی اجرا و ارزشیابی می کنند و از محصول آن در تدریس بهتر استفاده می برند. یکی از اعضای برنامه را اجرا و دیگران در جهت نیل به الگویی مشترک آن را نقد و اصلاح می کنند.

درس پژوهی و اقدام پژوهی:

درس پژوهی مانند اقدام پژوهی، پژوهش حین عمل است که می تواند تأثیر بسیاری در بهبود کیفیت کاری، آموزش در مدرسه و پرورش حرفه ای معلمان داشته باشد.

درس پژوهی و اقدام پژوهی چه تفاوت هایی با یکدیگر دارند؟

-درس پژوهی نقطه عزیمت عمل است در حالی که اقدام پژوهی عزیمت نظریه و عمل است.

-هدف درس پژوهی، پرورش حرفه ای معلم است در حالی که هدف اقدام پژوهی، انجام پژوهش در حین عمل است.

-ماهیت درس پژوهی، باز اندیشی است در حالی که ماهیت اقدام پژوهی تفسیر داده هاست.

-درس پژوهی فقط در کلاس و مدرسه قابل اجراست در حالی که اقدام پژوهی در همه جا و در هر سازمانی قابل اجراست.

-درس پژوهی بیشتر ارگانیک و کمتر سیستماتیک است در حالی که اقدام پژوهی بیشتر سیستماتیک است.

-درس پژوهی خیلی جزئی و محدود است در حالی که اقدام پژوهی گسترده است.

-درس پژوهی گروهی است در حالی که اقدام پژوهی را فردی هم می شود انجام داد.

-درس پژوهی ارایه طرح درس و راهنمایی عمل خاصی است در حالی که در اقدام پژوهی راهنمایی عمل خاصی وجود ندارد.

-در درس پژوهی تأکید بر غنی سازی فرایند آموزش و یادگیریست در حالی که در اقدام پژوهی شناخت مساله و بهسازی عمل در مدرسه و سازمان های مختلف مورد نظر است.

-در درس پژوهی برنامه درسی مورد توجه است در حالی که در اقدام پژوهی شناخت مساله و کاربرد یافته ها در محل کار مورد توجه است.

-درس پژوهی مبتنی بر برنامه درسی است در حالی که اقدام پژوهی کاری به برنامه درسی ندارد.

-در درس پژوهی هدف اصلی، یادگیری معلم است در حالی که در اقدام پژوهی هدف عمده شناسایی و حل مساله و کاربرد آن در عمل است.

درس پژوهی و اقدام پژوهی چه شباهت هایی با یکدیگر دارند؟

- هر دو به توسعه و پرورش حرفه ای کمک می کنند.

-هر دو مشارکتی اند.

-هر دو گروهی اند و تأکید بر کار جمعی دارند.

-هر دو چرخه ای (گردشی) اند.

-هر دو توسط معلم شروع می شوند.

-هر دو پژوهشی اند و با پرسش و مساله ای شروع می شوند.

-هر دو به ترویج و گسترش علم کمک می کنند.

-هر دو معلم تازه کار و با سابقه را در کنار هم برای هم آموزی و از دگرآموزی دعوت می کنند.

-هر دو نیازمند نقادی فعال و متفکرانه اند.

-هر دو به زمان و نتیجه اهمیت می دهند.

-هر دو تمرکز در مسایل واقعی مدرسه و کلاس دارند.

-هر دو برای کاربرد یافته ها و نتایج در عمل بکار گرفته می شوند.

نخستین کسی که بحث «درس پژوهی» را در ایران مطرح کرد ، محمد رضا سرکارآرانی بود . او به دلیل تحصیل و پژوهش در کشور ژاپن ، از جمله کسانی بود که به طور عملی با مفهوم این تفکر در میان کارگزاران آموزشی ژاپن آشنا شد و خود به توسعه ی آن پرداخت .

درس پژوهی الگوی به سازی عمل کارگزاران آموزشی است که بر چرخه ی پژوهش ، یادگیری گروهی ، کیفی ، مشارکتی و مداوم کارگزاران آموزشی شامل تبیین مسئله ، طراحی ، بازاندیشی عمل و بازبینی یافته ها استوار است . ابتدا معلمان مسائل آموزشی مدرسه را بررسی و پرسش های پژوهشی در کلاس درس را تبیین می کنند . سپس طرح درسی برای انجام پژوهش مشارکتی در آموزش پیشنهاد می کنند . آن گاه آن را به اجرا و مشاهده می گذارند و سپس به ارزیابی و بازاندیشی فرایند عمل و بازبینی پیش فرض های ذهنی کارگزاران آموزشی می پردازند . در این فرایند ، یادگیری از یک دیگر به صورت مشارکتی سازمان دهی می شود و در عمل ، ظرفیت مدارس برای گسترش یادگیری سازمانی ، تولید و به کارگیری دانش حرفه ای ، شوق تغییر در مدرسه و گسترش ظرفیت تغییر خود پایدار افزایش می یابد . در فرایند به سازی مداوم آموزش معلمان به مشاهده و بازاندیشی در عمل خود برانگیخته می شوند و دانش آموزان در بهبود فرایند آموزش و یادگیری ، شریک حرفه ای معلمان خود می شوند .

درس پژوهی فرایند عمل فکورانه ی کارگزاران آموزشی مبتنی بر شواهد عینی است . بنابراین تمرین مشاهده ی فعال ، تفکر انتقادی ، مشارکت در گفت و گو های حرفه ای و بحث درباره ی سناریو های آموزشی و نحوه ی تهیه ، اجرا ، بازبینی و تغییر آن ها ، نیازمند زمان و ممارست مستمر است . به ویژه در شرایطی که بیشتر کارگزاران آموزشی آموخته اند با احتیاط در مقابل شرایط و پدیده های تازه واکنش نشان دهند و از کنشی که مستلزم هزینه است ، ماهرانه پرهیز کنند . سازمان دهی

فرصت های یادگیری از طریق درس پژوهی به ویژه در برنامه های پرورش حرفه ای معلمان (پیش و ضمن خدمت) برای فراهم سازی امکان فعال بودن، خلاقیت، گفت و گو، یادگیری و پژوهش مشارکتی سازنده است. پژوهش های نگارنده نشان می دهد که توجه به راهبردهای زیر، کارگزارانه آموزشی را برای انجام دادن این مهم یاری می کند:

۱- فرصت های گفت و گو و گردهمایی در محیط های غیر رسمی را از بیش از پیش برای معلمان فراهم کنید.

۱- شبکه های ارتباطی اثربخشی برای سهیم شدن آموزگاران در ایده ها و تجربه های یکدیگر سازمان کنید.

- نقش هریک از شرکت کنندگان را در نشست های آموزشی، حرفه ای و پژوهشی - به ویژه اموری که مانند درس پژوهی از لحاظ ماهیت مشارکتی است - به روشنی معین کنید.

۲- از زبان مشترک برای تبیین ایده های یکدیگر استفاده و صبر کنید تا فهم جمعی از آن چه بیان می شوند، شکل گیرد.

۴- به فرایندها پیامدهای (نتایج عینی) برنامه های نوسازی آموزش به صورت هماهنگ و موزون توجه نشان دهید.

۹- زمینه ها، هدف ها و برنامه های عمل مشترک را به روشنی تبیین کنید.

۷- برای توانمند سازی معلمان، در جست و جوی چشم اندازها و ارزش های مشترک و ایده های قابل انتقال به فرایندهای آموزش و یادگیری باشید.

۸- برای ترویج فرهنگ تعامل ، گفت و گو و مشارکت ، به شیوه های تازه ای مانند کاهش سلسله مراتب سازمانی برای سازمان دهی امور بیندیشید .

۶- توجه کنید که به سازی مستمر آموزش، به ترویج الگوهای اثربخش آموزشی نیاز دارد و تغییر سناریو های آموزشی امری زمان بر است .

۱۳- به سازی آموزش تنها به پرورش توانایی های فردی معلم محدود نمی شود . تجدید نظر در روش های تدریس و تاکید بیشتر بر روش های آموزش و یادگیری گروهی و مشارکتی لازم است . به کارگیری این راهبردها به ترویج درس پژوهی در فرایند گسترش این ایده یاری می دهد که آموزش ، امری فرهنگی است .

بنابراین لازم است کارگزاران و پژوهشگران آموزشی هم زمان با توانمند سازی معلم به راهبرهای لازم برای تغییر سناریو های آموزشی و فرهنگ مدرسه بیندیشند . پس به مدیران آموزشی توصیه می شود ، به معلمان کمک کنند تا به تدریج درهای کلاس درس خود را به روی همکاران خود بگشایند ، آن ها را به مشاهده ی فرایند تدریس خود دعوت کنند ، پس از تدریس با آن ها درباره ی کلاس درس و روش تدریس خود گفت و گو کنند و در تجربه های یکدیگر برای به سازی تدریس سهیم شوند . در مرحله ی بعد طرح درس مشترکی طراحی و با مشارکت فعال یکدیگر و همکاران پژوهشگران آموزشی آن را اجرا و بازبینی کنند . به این ترتیب ، کارگزاران و پژوهشگران آموزشی در چرخه ی یادگیری (تبیین مسئله ، طراحی ، عمل ، بازاندیشی و یادگیری) فعالی قرار می گیرند که به بهسازی سناریو های آموزشی کمک می کند .

نگارنده براین باور است که تجربه ی «معلم پژوهنده» و برگزاری «جشنواره های برتر» در ایران ، که از طریق باز اندیشی در فرایند تدریس ، نحوه ی بیان ، کیفیت انتقال مفاهیم ، سازمان دهی فرصت

های مفهوم سازی و تعامل میان دانش آموزان ارزیابی می شود ، به ترویج ایده ی درس پژوهی برای پرورش حرفه ای معلمانی توانمند تر و به سازی مستمر سناریو های آموزشی یاری می رساند . برای پرورش حرفه ای معلمانی توانمند تر و به سازی مستمر سناریو های آموزشی یاری می رساند .

اهداف درس پژوهی:

- ایجاد نشاط و پویایی علمی
- گسترش فرهنگ یادگیری در مدارس
- تولید و توسعه دانش حرفه ای معلمان
- مشارکت معلمان در تحول مستمر آموزش و پرورش
- ارائه مدلی مؤثر جهت پژوهش در مدارس
- ترویج تفکر سیستمی، مشارکتی و انتقادی
- تبدیل مدارس به سازمان های یادگیرنده

فرآیند درس پژوهی

منطق درس پژوهی ساده است اگر میخواهید آموزش را بهبود بخشید، اثر بخشترین جا برای چنین کاری، کلاس درس است . اگر شما این کار را با درسها شروع کنید، مسئلهی چگونگی کاربرد نتایج تحقیق در کلاس درس ناپدید می شود. در اینجا بهبود کلاس درس در درجهی اول اهمیت است.

یک دوره درس پژوهی:

۱. انتخاب یک موضوع

۹. برنامه ریزی برای تدریس درس

۳. تدریس در جمع عمومی فراگیران

۴. گزارش دهی مستند

۵. بازاندیشی و تجدید نظر براساس تفکر گروه

۶. تدریس درس تجدید نظر شده

۷. مجدداً گزارش دهی مستند

۸. ارایه گزارش پایانی

اهداف و ایده های من

شغل معلمی یکی از سخت ترین کارها می باشد. معلم با دانش آموزان مختلف که هر کدام فرهنگ، رفتار، استعداد و توان یادگیری متفاوتی دارند، سر و کار داشته و استرس های زیادی را باید تحمل کند. او همزمان کارهای زیادی را باید انجام دهد.

تدریس، کنترل و حفظ آرامش دانش آموزان، مشاوره، ایجاد ارتباط نزدیک و دوستانه با دانش آموزان به خصوص دانش آموزان کم انگیزه و..... کار معلمی فقط یک شغل نیست زیرا با روح، فکر و ذهن انسان ها در ارتباط است. معلم باید مسایل و مشکلات مالی، خانوادگی، عاطفی و ... خود را کاملاً کنار

گذاشته و با ظاهر و روحیه ای مناسب وارد کلاس درس شود. او نباید اجازه دهد این موارد، ذره ای روی کیفیت کار او در کلاس تاثیر منفی بگذارد. یک ویژگی مهم و بنیادی در هر معلمی، به روز بودن و همگامی با تغییرات تکنولوژی، فرهنگی، اجتماعی و..... می باشد. معلم باید با آخرین روش های آموزشی دنیا آشنا بوده و در حد توان آنها را بکار گیرد. او باید سعی کند دروس مختلف را به صورت کاربردی به دانش آموزان آموزش دهد.

متأسفانه در کشور ما این امر بسیار ضعیف است. سیستم آموزشی کشور نیاز به یک تغییر بنیادین دارد و باید خود را از روش های سنتی موجود جدا کند تا بتواند پاسخگوی مناسبی برای نسل امروزی باشد. دانش آموزان فعلی کشور نسبت به چندین سال قبل تغییرات زیادی از لحاظ بهره هوشی، استعداد و توانایی، رفتار و ... کرده اند اما متأسفانه بخش آموزش متناسب با آنها تغییر نکرده است.

کلاس مد نظر من که با اهدافم مطابقت دارد باید ویژگی های زیر را داشته باشد:

۱) فعال و پویا

۲) دانش آموزان قادر به بیان نظراتشان باشند ،

۳) پرورش خلاقیت دانش آموزان ،

۴) استعداد یابی دانش آموزان

۵) کمک به شکوفایی استعداد ها

۶) بهترین استفاده از زمان

۷) بازخوردهای متناسب و به موقع ارائه دهم.

۸) به روز کردن دانش آموزان

۹) استفاده و بکارگیری وسایل کمک آموزشی به روز

۱۰) تدریس قوی

۱۱) پرورش حس مسئولیت پذیری

۱۲) افزایش اشتیاق به مشارکت اجتماعی

۱۳) توسعه زمینه پژوهندگی و تقویت روحیه پژوهشی و گسترش دانش

فصل دوم (طراحی آموزشی)

طراحی واحد یادگیری ۱

واژه های کلیدی: جهان های اجتماعی متنوع _ تغییرات جهان اجتماعی _ جهان های اجتماعی در طول هم _ جهان های اجتماعی در عرض هم _ لایه عمیق

جمله کلیدی:

دانش آموزان باید بتوانند جهان های اجتماعی متنوع را بشناسد و همچنین گستره جهان اجتماعی را بشناسد به تجزیه و تحلیل آنها بپردازد.

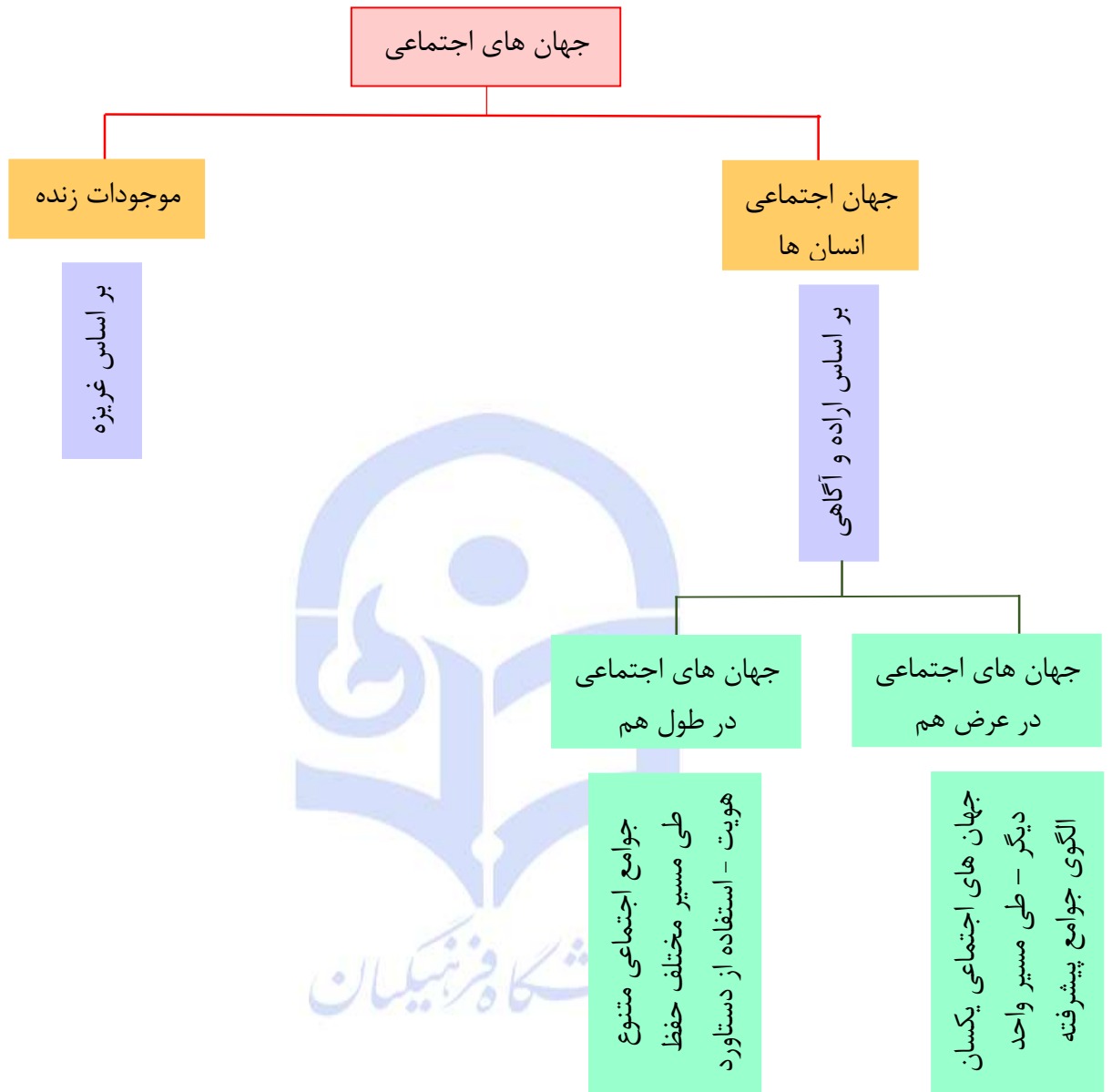
شایستگی:

دانش آموز باید بتواند نحوه تغییرات جهان اجتماعی را بررسی کند و ویژگی های هر کدام از این تغییرات را توضیح دهد .

تکالیف عملکردی:

- ۱_ آیا جهان اجتماعی انسان ها تنها یک شکل دارد؟
- ۲_ جهان اجتماعی یکسانند یا متفاوت؟
- ۳_ علت تفاوت و تنوع جهان اجتماعی انسان ها چیست؟
- ۴_ آیا جهان های اجتماعی تاریخ و سرگذشت یکسانی دارند؟

نقشه ذهنی

طراحی آموزشی اول :

نام دبیرستان : صدیقه کبری (ص)	نام دبیر راهنما : خانم مرادی
نام کارورز : نگین یزدانی مونکی	پایه تحصیلی : دهم
موضوع : جهان های اجتماعی	رشته : انسانی
تاریخ : ۲۴/۷/۱۴۰۱	زمان : ۴۰ دقیقه

محتوا (مفاهیم ، مهارت ها ، تفکیک)

مفاهیم :

- ۱_ آشنایی با جهان اجتماعی متنوع
- ۲_ شناخت تفاوت میان جهان های اجتماعی
- ۳_ آشنایی با سیر تاریخی جوامع

مهارت ها :

- ۱_ شناسایی علت تفاوت و تنوع جهان اجتماعی انسان ها
- ۲_ توانایی توصیف و تعریف تغییرات جهان اجتماعی
- ۳_ دستیابی به فرمولی که در آن دانش آموزان بتوانند با بررسی فرهنگ و تمدن جوامع مسیر آن ها را بشناسند.

اهداف و پیامد های یادگیری :

دانش آموزان بتوانند با جهان های اجتماعی متفاوتی که انسان خلاق و فعال به وجود آورده است آشنا شود و همچنین مسیر های آنان را و نوع ارتباط جوامع متفاوت و متنوع با هم را ارزیابی کند.

زمان و منابع یادگیری	شرح تکالیف یادگیری و عملکردی به تفکیک مراحل	مراحل
استفاده از پروژکتور ۶ دقیقه	پس از ورود به کلاس و احوال پرسی و حضور و غیاب یک کلیپ مرتبط با درس پخش شد.	برقراری ارتباط
	تعداد زیادی از دانش آموزان به صورت داوطلبانه درباره فیلم به بحث و گفت و گو پرداختند.	بازخوردها
	با پخش یک کلیپ کوتاه انگیزه و آمادگی کافی برای شروع درس و همچنین آشنایی جزئی با درس انجام شد و دانش آموزان مشتاق شنیدن درس و ارتباط آن با فیلم شدند.	تحلیل و تفسیر

<p>۱۴ دقیقه</p>	<p>از دانش آموزان می خواهیم هرآنچه در کلیپ نمایش داده شد و یاد گرفتند با بقیه دانش آموزان به اشتراک بگذارند.</p>	<p>به تجربه گذاشتن</p>
	<p>پاسخ دانش آموزان را تایید و تصحیح کردم و با این کار انگیزه و رغبت زیادی در دانش آموزان ایجاد شد</p>	<p>بازخورد</p>
	<p>با مشارکت دادن دانش آموزان در فرایند تدریس کلاس به حالت پویا و فعال در درآمد و دانش آموزان میل و رغبت بیشتری به ادامه درس و تلاش و کوشش برای یادگیری کردند</p>	<p>تحلیل و تفسیر</p>
<p>۴ دقیقه</p>	<p>از دانش آموزان خواستم که علت تفاوت و تنوع جهان اجتماعی انسان ها را بیان کنند و جهان های اجتماعی در طول هم و در عرض هم را با هم مقایسه کنند و روابط آنها را ارزیابی کنند.</p>	<p>به کار بستن</p>
	<p>دانش آموزان ضمن بیان علل تنوع جهان های اجتماعی با رسم شکل جهان های اجتماعی در طول و عرض هم را بررسی کردند و جایگاه هر جامعه در این در این</p>	<p>بازخورد</p>

	نظریه ها را بررسی کردند.	
	با استفاده از تلفیق دو روش سخنرانی و مشارکت گروهی دانش آموزان به راحتی به تحلیل و تفسیر مطالب درسی و مباحث مرتبط با آن پرداختند و در کلاس شور و هیجان خاصی برای یادگیری درس به وجود آمد.	تحلیل و تفسیر
۸ دقیقه	از دانش آموزان خواستم که تحلیل کنید صفحه ۳۷ را هر کدام جداگانه حل و ارزیابی کند و سپس جواب های خود را در کلاس بیان کنند.	به اشتراک گذاشتن
	پاسخ دانش آموزان را به خوبی شنیدم و در صورت نیاز یادداشت برداری می کردم و در نهایت پاسخ های درست را با استدلال در کلاس بیان کردم.	بازخورد
	حل اینگونه از فعالیت ها در کلاس باعث می شود دانش آموز علاوه بر قدرت تجزیه و تحلیل مباحث در کلاس درس منفعل نباشد و درس را به خوبی فرا بگیرند.	تحلیل و تفسیر

<p>۳ دقیقه</p>	<p>در این مرحله مثال های عینی و ملموسی برای تفاوت و تنوع جهان های اجتماعی انسان ها می زنیم و از آن ها می خواهیم با توجه به تعریف هایی که که از دو دیدگاه متفاوت یاد شده در درس انجام دادیم مثال های بارزی برای برای هر دیدگاه از جهان های اجتماعی آوردند و دلایل خود را نیز ذکر کنند.</p>	<p>انتقال به موقعیت جدید</p>
	<p>جواب ها و مثال های دانش آموزان را با توجه زیاد می شنوم و جواب ها و مثال های درست و قابل تعمیم را تایید و تشویح می کنم .</p>	<p>بازخورد</p>
	<p>از مثال های عینی و ملموسی که دانش آموزان می زنند و جواب هایی که می دهند می توان به وضوح دید که درس را عمیق و مفهومی یاد گرفته اند.</p>	<p>تحلیل و تفسیر</p>
	<p>هر معلم یا آموزگار برای اینکه در پایان درس هم از نحوه عملکرد خود و هم از سطح یادگیری دانش آموزان آگاهی یابد لازم است که در پایان ارزشیابی کلی و جامع از موارد تدریس شده به</p>	<p>سنجش از آموخته ها</p>

<p>۵ دقیقه</p>	<p>عمل آورد به همین دلیل با اتمام درسوال هایی را پای تابلو نوشتم و از دانش آموزان خواستم که آنها را یادداشت کنند و پاسخ صحیح را بدهند.</p> <p>این سوالات به شرح زیر بود:</p> <p>۱_ جهان اجتماعی های اجتماعی یکسانند یا متفاوت؟</p> <p>۲_ علت تنوع و تفاوت جهان های اجتماعی انسان ها چیست؟</p> <p>۳_ تغییرات جهان اجتماعی چند نوع هستند؟</p> <p>۴_ جهان های اجتماعی چه تاریخی و سرنوشتی را از سر گذرانده .</p> <p>۵_ تحلیل دو دیدگاه جامعه شناختی تک خطی و عرضی؛</p> <p>لازمه اطمینان از یادگیری دانش آموزان این است که یک ارزشیابی پایانی از درس داشته باشیم. البته این ارزشیابی یک نوع ارزشیابی از کار خودمان هم هست که متوجه می شویم مطالب را به درستی</p>	<p>تحلیل و تفسیر</p>
----------------	--	----------------------

گزارش اجرای اول:

طبق هماهنگی که هفته قبل با دبیر محترم خانم مرادی انجام دادم قرار شد که در روز یکشنبه عصر درس پنجم جامعه شناسی دهم را که موضوع آن جهان های اجتماعی است را در کلاس درس تدریس کنم .

از آنجایی که اندازه کافی برای ارائه این درس ، بنا به شرایط خابگاه آمادگی نداشتم بسیار نگران و مضطرب بودم. از آنجایی که خیلی نگران بودم شب قبل از ارائه تا آخرین لحظه مطالب درس ی را که میخواستم تدریس کنم واری و کاوش کردم.

اول درس را به صورت کلی واری کردم سپس در مرحله بعد مبحث مبحث درس را خواندم و در دور سوم مطالب را خلاصه و دسته بندی کردم و سپس طرح درس نوشتم و بعد هم برای دوستانم مباحث را شرح دادم تا مطمئن شوم که به درس مسلط هستم.

زنگ دوم ساعت تدریس من بود بسیار نگران و دلواپس بودم اما خانم مرادی مرا دلداری دادند و گفتند که ما هم اوایل کار اینطور بودیم و این چیری طبیعی است و پس از اینکه گفتم مطالعه کافی نداشتم ابراز همدلی بسیاری کردند و مرا همراهی کردند و گفتند همین که به کلاس بروی همه چیز حل می شود با این اوصاف کمی از اضطراب من کم شد و با به صدا در آمدن زنگ کلاس همراه خانم مرادی وارد کلاس شدم.

پس از ورود به کلاس به سلام و احوال پرسی از دانش آموزان پرداختم و با آنان گفت گو کردم و در اینجا بود که تمام استرس من فروریخت و با اعتماد به نفس کامل تدریس خود را شروع کردم .

با توجه به مباحث درس این جلسه که بیشتر جنبه حفظی و تا حدودی مفهومی داشتند سعی کردم روشن تدریس خود را از تلفیق و مخلوط کردن دو روش سخنرانی و مشارکت گروهی که بیشتر بر مشارکت گروهی توجه داشتم پیش ببرم تا کلاس کسل کننده نباشد و دانش آموزان حضور فعال و خلاق در کلاس داشته باشند و یادگیری گروهی اتفاق بیفتد. مطالب را طبق روند کتاب و به صورت پرسش و پاسخ از آنان در هر مبحث و همین طور مشارکت فعال کلاسی پیش بردم و دانش آموزان نیز بسیار خوششان آمد و با استقبال و شوق فراوان به یادگیری مطالب پرداختند. جو کلاس برایم بسیار جالب بود با اینکه بچه‌ها کمی بازیگوش و شلوغ بودند اما هنگام تدریس من کاملا گوش فرا میدادن و برای مشارکت در کلاس اکثر آنان داوطلب می شدند و برای مطالبی که گفته می شد مثال های عینی و ملموسی می زدند که بسیار حیرت انگیز بود.

در ابتدا پس از ورود به کلاس و احوال پرسی و حضور و غیاب فیلم کوتاهی مرتبط با درس پخش کردم که موجب جلب توجه و شروع مشارکت دانش آموزان و ورود آنها به بحث و گفت و گوی کلاسی شد و انگیزه و آمادگی کافی برای شروع درس ایجاد شد. اسم و عنوان درس را (درس پنجم : جهان های اجتماعی) همراه با مطالب کلیدی و مهم درس روی تابلو نوشتم، سپس کم کم وارد درس شدم و به همین منوال مطالب درسی را با گفت و گو و مشارکت کلاسی ادامه دادم تا درس به اتمام رسید علاوه بر آن پرسش آغازین اول درس در میانه های تدریس کم و بیش از بچه‌ها از مطالب گفته شده ارزشیابی به عمل می آوردم و در انتهای درس هم یه جمع بندی کلی از درس داشتیم و همینطور پرسش و ارزیابی پایانی درس را انجام دادیم و با توجه به جواب هایی که آنان می دادند متوجه شدم که درس را به خوبی فرا گرفته اند و فقد نیاز به تمرین و تکرار مستمر داشتند تا درس عمیق تر در حافظه آنان جای بگیرد و از آنها خواستم که آیت کار را بکنند.

بررسی نقاط قوت و ضعف تدریس بنده از نظر سرکار خانم مرادی و همکار کارورز خانم

بهوندی کارورز :

نقاط قوت:

- استفاده از روش تدریس مشارکت فعال
- ایجاد آمادگی لازم برای ورود به درس جدید مثل (پخش فیلم)
- جذب کردن دانش آموزان کلاس به مطالب درسی با وجود اینکه کلاس شلوغ و پر جنب و جوشی بود.

نقاط ضعف:

- از جمله نقاط ضعفی که خانم مرادی به عنوان هدیه به من دادند این بود که هنگام تدریس زیاد به منبع تدریس نگاه می کردم .
- داشتن استرس و اضطراب
- عدم ایجاد ارتباط چشمی با دانش آموزان به صورت می آوری و کم توجهی به صندلی های ته کلاس

طراحی واحد یادگیری ۲

واژه های کلیدی: فرصت های جهان اجتماعی _ محدودیت های جهان اجتماعی _ پیامد های

جهان اجتماعی _ اراده _ رویکرد دنیا گریز

جمله کلیدی:

دانش آموز باید بتواند درباره فرصت ها و محدودیت هایی که جهان اجتماعی ایجاد می کند فکر کند و با توجه به آن بتواند از این فرصت ها و محدودیت ها برای پیشرفت و تعالی خود بهره بگیرد سپس بتواند پیامد های جهان متجدد را بشناسد و درباره آنها بحث و گفت و گو کنند.

نخستین جریان های اجتماعی جهان اسلام که در مواجهه با جهان غرب پدید آمدند، با دیگران بحث و گفت و گو کند

شایستگی:

دانش آموز باید بتواند فرصت ها و محدودیت های جهان های مختلف را با هم مقایسه کند مثلاً مقایسه فرصت ها و محدودیت های جهان اسلام در برابر جهان متجدد.

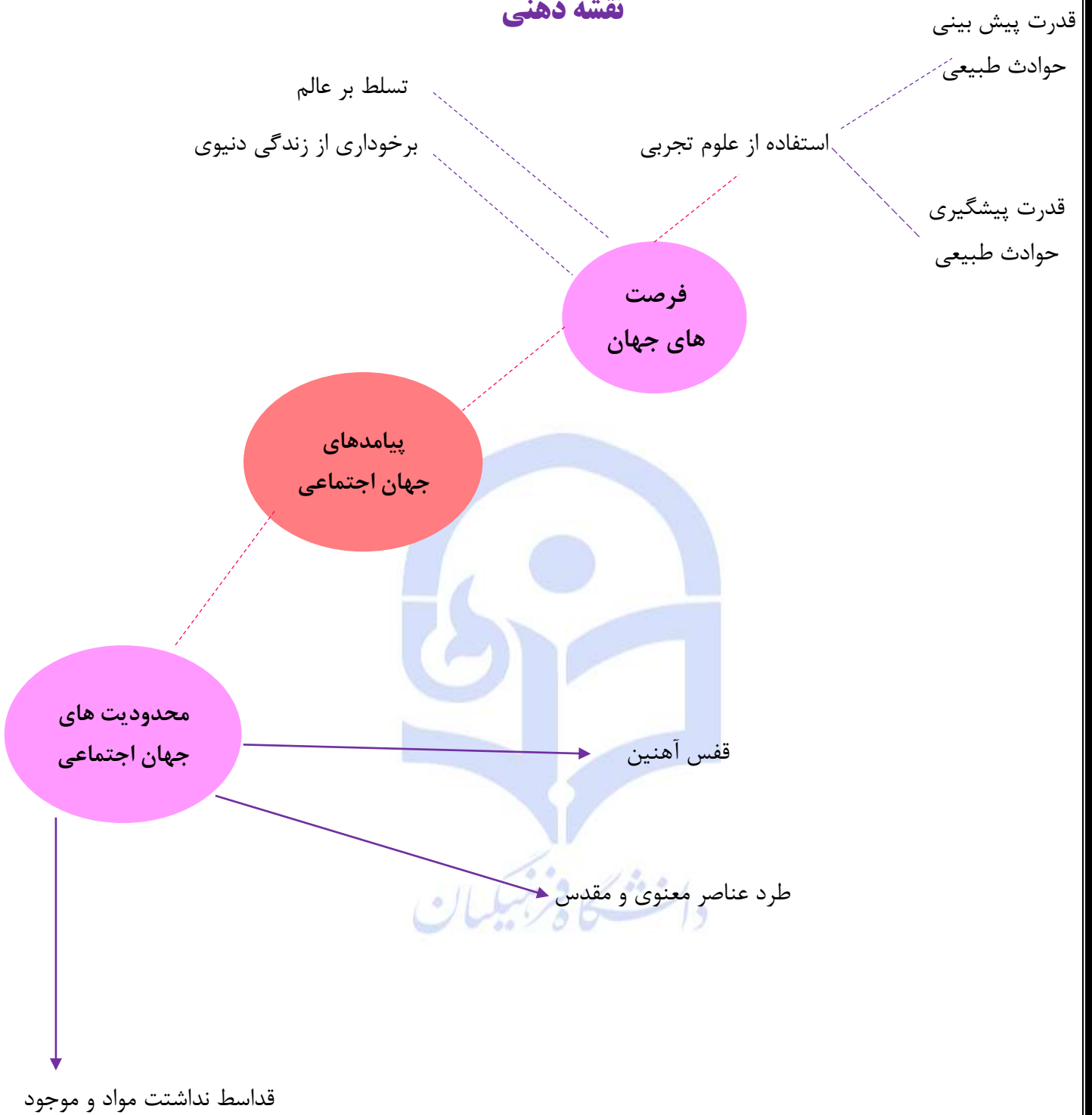
تکلیف عملکردی:

۱: جهان اجتماعی انسان با جهان اجتماعی موجودات دیگر چگونه شکل میگیرند؟

۲_ فرصت ها و محدودیت های جهان اجتماعی کدامند؟

۳_ فرصت ها و محدودیت های جهان متجدد کدامند؟

نقشه ذهنی

طراحی آموزشی دوم:

نام دبیرستان : صدیقه کبری (ص)	نام دبیر راهنما : خانم مرادی
نام کارورز : نگین یزدانی مونکی	پایه تحصیلی : دهم
موضوع : پیامد های جهان اجتماعی	رشته : انسانی
تاریخ : ۱۴۰۱/۸/۱۴	زمان : ۴۵

محتوا (مفاهیم ، مهارت ها ، تفکیک)

مفاهیم :

۱_ آیا جهان اجتماعی صرفا تابع خواست و اراده افراد است؟

۲_ پیامد های جهان اجتماعی فرصتند یا محدودیت؟

۳_ فرصت ها و محدودیت های جهان غرب چیستند؟

مهارت ها :

۱_ توانایی درک و پذیرفتن پیامد ها و الزامات کنش های ارادی انسان.

۲_ دستیابی به مهارتی که بداند پیامد های جهان اجتماعی فرصتند یا محدودیت.

۳_ شناسایی فرصت ها و محدودیت های جهان متجدد.

اهداف و پیامد های یادگیری :

دانش آموزان بتوانند فرصت ها و محدودیت یا پیامد های جهان های اجتماعی را بشناسد و در انتهای پیامد های جهان متجدد را ارزیابی و تجزیه و تحلیل کند.

مراحل	شرح تکالیف یادگیری و عملکردی به تفکیک مراحل	زمان و منابع یادگیری
برقراری ارتباط	پس از ورود به کلاس و احوال پرسی و حضور و غیاب تصویر اول درست را به دانش آموزان نشان دادم با خواستن از آنها درمورد تفاوت های دو تصویر علت یابی و نکته سنجی را در آنها برانگیختم.	۷ دقیقه عکس کتاب درسی
بازخوردها	از دانش آموزان خواستم که با رعایت نوبت صحبت کنند و هرکدام نظر و عقیده خود را به نوبت بازگو کنند	
تحلیل و تفسیر	دانش آموزان هرکدام نظر و دیدگاه خود را درباره عکس بازگو می کنند و تفاوت های این دو تصویر را به وضوح بیان می کنند.	
به تجربه گذاشتن	در این مرحله از دانش آموزان خواستم که با نظران خود را در گروه بیان کنند ، روی کاغذ بنویسند و هر گروه متن خود را	

<p>۱۵ دقیقه کاغذ _ خودکار</p>	<p>به گروه دیگری بدهد و نظرات هم دیگر را کاملا بخوانند</p>	
	<p>از دانش آموزان خواستم که نظرات مهم هر گروه را به نظرات خود بیفزایند</p>	<p>بازخورد</p>
	<p>با انجام این کار روحیه گروهی دانش آموزان و استفاده از نظرات و تکمیل گفته های خود با توجه به گفته های دوستانشان در آنها تقویت شد.</p>	<p>تحلیل و تفسیر</p>
<p>۵ دقیقه</p>	<p>از دانش آموزان خواستم که این فرصت ها و محدودیت ها را که گفته اند در ذهن داشته باشند تا فرصت ها و محدودیت های جهان اجتماعی و همینطور پیامد های جهان اجتماعی غرب را بازگو کنند و طبق وعده قبلی هر کدام به صورت داوطلب قسمتی را توضیح دهد</p>	<p>به کار بستن</p>
	<p>دانش آموزان ضمن بیان فرصت ها محدودیت های کنش های ما می توانند پیامد های جان غرب را هم بشناسند و بررسی کنند.</p>	<p>بازخورد</p>

	<p>با استفاده از تلفیق دو روش دانش آموز محور و مشارکت گروهی دانش آموزان به راحتی به تحلیل و تفسیر مطالب درسی و مباحث مرتبط با آن پرداختند و در کلاسشان و هیجان خاصی برای یادگیری درس به وجود آمد.</p>	<p>تحلیل و تفسیر</p>
<p>۱۰ دقیقه</p>	<p>از دانش آموزان خواستم که تامل کنید صفحه ۴۶ را جواب بدهند و نمودار صفحه ۴۹ را برای دوستان خود رسم کنند تا حل کنند و به کلاس ارائه دهند.</p>	<p>به اشتراک گذاشتن</p>
	<p>پاسخ دانش آموزان را به خوبی شنیدم و در صورت نیاز یادداشت برداری می کردم و در نهایت پاسخ های درست را با استدلال در کلاس بیان کردم.</p>	<p>بازخورد</p>
	<p>حل اینگونه از فعالیت ها در کلاس باعث می شود دانش آموز علاوه بر قدرت تجزیه و تحلیل مباحث در کلاس درس منفعل نباشد و درس را به خوبی فرا بگیرند.</p>	<p>تحلیل و تفسیر</p>

گزارش اجرای دوم:

این بار نیز همچون طراحی آموزشی یکی که داشتم از جلسه قبل برای تدریس درس جدید از خانم مرادی عزیز کسب اجازه کردم و ایشان هم با کمال میل قبول کردند درسی که میخواستم هفته آینده در کلاس ارائه دهم درس ششم جامعه شناسی دهم بود.

بر اساس آنچه در طراحی آموزشی جلسه قبلم رخ داد و با توجه به نقاط قوت و ضعفی که معلم راهنما، همکارم و خودم در آن جلسه متوجه آنها شده بودیم سعی کردم بنا به گفته های ایشان زودتر برای مطالعه درس اقدام کنم و مطالعات خارج از کتاب داشته باشم و در حین مطالعه کمتر به مطالب تدریس نگاه کنم. همچنین تمرین ارتباط چشمی را با همکلاسی های خود هنگام ارائه کلاسی انجام دادم.

خانم مرادی قبل از تدریس به من گفتند که این درس بسیار مهم است و همینطور بسیار سنگین. این موضوع باعث شد تا من حساسیت بیشتری در ارتباط با آن انجام دهم.

پس از مطالعه مطالب درس و خلاصه کردن آنها و همینطور دسته بندی مطالب، سعی کردم تا حدودی راجه به درس و مطالب آن تحقیق کنم و سعی کنم مطالب آن را بهتر دسته بندی و خلاصه کنم تا دانش آموزان درس را ب خوبی یاد بگیرند. برای این کار از اینترنت و گوگل کمک گرفتم و فیلم های آموزشی و روش های تدریس آن را یکی یکی بررسی کردم و نکته برداری کردم و همینطور دو فیلم یاد شده در درس را دیدم و خلاصه ای از آن ها را نوشتم تا اگر نشد فیلم را در کلاس پخش کنیم، اگر وقت کافی نبود خلاصه ی آن ها را برای دانش آموزان بازگو کنم.

سر انجام به این نتیجه رسیدم که با استفاده از روش تدریس دانش آموز محور و مشارکت گروهی درس را پیش ببرم تا از خستگی آنان کم کنم و مطالب را با این روش یاد بدهم تا به خوبی یادگیرند. در ابتدای کلاس برای جلب توجه و مشارکت آنها دو تصویر موجود در کتاب را نشان آنها دادم و از آنها خواستم که دو جامعه شهری و روستایی و فرصت ها و محدودیت آنها را با هم مقایسه کنند دانش آموزان نیز هر کدام در گروه های خود نظراتشان را گفتند و نظرات خود را به گروه دیگری انتقال دادند و نظرات آنها را دریافت کردند . سپس از آنها خواستم تا فرصت ها و محدودیت هایی که جهان اجتماعی با توجه به کنش های ما پدید می آورد را بررسی کنند و به من بگویند و در نهایت هم فرصت ها و محدودیت های جهان غرب را از نظر ماکس وبر بررسی کردیم و فرصت ها و محدودیت ها را از هم جدا کردیم در انتها از آنها پرسش به عمل آوردم خواستم که تامل کنید را جواب بدهند و نمودار رسم شده در کتاب را که شامل فرصت ها و محدودیت های جهان غرب بود را از هم امتحان بگیرید و نتیجه را به من گزارش دهند با این کار متوجه شدم که درس را خوب یاد گرفتند و نیازی به توضیح مجدد درس نیست .

دانشگاه فرهنگیان

بررسی نقاط قوت و ضعف تدریس بنده توسط معلم راهنما سرکار خانم مرادی و همکار و

دوستم مرضیه بهوندی :

نقاط قوت:

- تدریس مطالب درسی با تسلط کافی
- افزایش اعتماد به نفس
- ارائه مطالب خارج از درس که مرتبط با درس بودند.
- گسترش کار گروهی و روحیه تیمی در دانش آموزان

نقاط ضعف :

- خانم مرادی و بهوندی ضمن اینکه کار تیمی را نقطه قوت بنده اعلام کردند در ادامه اما از آن نقدهایی هم کردند و که عبارت بود از اینکه این روش تا حدی باعث ایجاد بی نظمی در کلاس و طولانی شدن تدریس مباحث در کلاس بود.
- از آنجا که تدریس طولانی شده بود دیگر نقطه ضعف من در ناهماهنگی بین زمان طرح درس و زمان تدریس در کلاس درس بود.

فصل سوم (درس پژوهی)

تحلیل و تفسیر یافته ها

طراحی واحد یادگیری با استفاده از فرآیند درس پژوهی باعث شد تا در خلال اجرای فرایند به بسیاری از ایرادات خود در هنگام تدریس واقف گردم و اطلاعات من در خصوص نحوه تدریس موثر و پایدار افزایش یابد. از آنجایی که این طراحی یادگیری به صورت مشارکتی و در گروه انجام شد لذا من از تجربیات و نظرات سازنده اعضای گروه استفاده کردم و با ایده های جدیدی از سوی سایر اعضای گروه آشنا شدم که این امر موجب موفقیت بیشتری در امر آموزش و تدریس گردید. به خصوص که دید من نسبت به تدریس تغییر کرد و متوجه این نکته شدم که با اجرای فرایند درس پژوهی به دلیل تعامل گروهی که در آن وجود دارد، می توان تجربه های زیادی در زمینه تدریس کسب کرد و با گذشت زمان به معلمی بسیار با تجربه و دانا تبدیل شد و نواقص خود را رفع کرد. در واقع درس پژوهی منجر به پرورش تفکر انتقادی در من شد و من را به بازبینی و بازاندیشی در عمل پژوهشی تشویق کرد. برای انجام یک کارورزی صحیح و موثر عواملی چون مدیریت، برنامه ریزی صحیح، نوع کار ارائه شده به کارورز و... دخیل هستند. در درس پژوهی که در این ترم اجرا شد، سعی بر آن شد که از طراحی آموزشی متناسب و درخور دانش آموزان کنونی استفاده شود. طراحی آموزشی برای دانش آموزان قرن بیست و یکم کار آسانی نیست، زیرا دانش آموزان امروز نسبت به دانش آموزان دیروز، از درس و مدرسه و آموزش انتظاراتی متفاوت دارند. عامل این انتظارات، تغییرات سریع اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و فناوری است که از زمان طفولیت بر شکل گیری شبکه های مغزی آنان اثر گذاشته است. آنان از نظر ذهنی، با مشکل یادگیری روبه رو نیستند، بلکه به دلیل غیر منعطف بودن برنامه های درسی مدرسه دچار بیزاری از یادگیری شده اند و برنامه های درسی رایج

را مطابق با مغزها و ذهن های تغییر یافته ی خویش نمی یابند. از این رو سعی شد تا با استفاده از روش های متنوع تدریس و برقراری ارتباط عاطفی موثر با دانش آموزان نظر آنان نسبت به فرایند تدریس جلب شود و یادگیری موثری اتفاق بیفتد .

بحث و نتیجه گیری

کیفیت هر نظام آموزشی در نهایت به کیفیت معلمان آن جامعه وابسته است و معلمان باید دانش خود را مورد تغییرات مداوم در فرایند یاددهی_یادگیری دوباره خلق کنند و به یاد داشته باشیم که نقش معلمدر نظام آموزشی یاری گر فراگیر، راهنما و هم درس با دانش آموز می باشد.

"هانتلی قابلیت های معلم را در سه زمینه دانش حرفه ای، عمل حرفه ای و تعهد حرفه ای دسته بندی کرده است. دانش حرفه ای شامل دانش محتوا، شناخت دانش آموز و آگاهی از تدریس و یادگیری است.

عمل حرفه ای از طراحی یادگیری، ایجاد محیط یادگیری و سنجش و ارزشیابی تشکیل شده است و تعهد حرفه ای، یادگیری حرفه ای، مشارکت، رهبری، ارزش ها، ارتباطات و اخلاقیات را شامل می شود" (کریمی، ۱۳۱۱)

حرفه ای شدن معلمان بر جنبه های تکنیکی و حرفه ای تدریس و ارتقای موقعیت اجتماعی حرفه ای معلمی متمرکز است و معلم حرفه ای باید درک عمیق تری از دانش محتوایی، رشد کودک، سبک های یادگیری، راهبردهای تدریس، مجموعه ای جدید از ارزش ها همراه با احترام به تفاوت های فردی، همکاری با همکاران و گرفتن بازخورد مداوم از تدریس و قابلیت هدایت و تغییر ارتباط موثر داشته باشد.

لازم به ذکر است که معلمان باید از هنجارها و ارزش های موجود در تعامل خود با دانش آموزان آگاه باشند. در حقیقت همه انتخاب های تربیتی منعکس کننده ارزش ها هستند.

در پایان اینکه معلمان باید برخی ویژگی هایی داشته باشند تا بتوانند صلاحیت معلم بودن را به آن ها داد و پرورش و تربیت جامعه را به آن ها سپرد.

منابع و ماخذ

بهرامی هیدجی، علی، مرسلی، صغری، ۹۸۱۹، مجله رشد تکنولوژی آموزشی، شماره سه، دوره بیست

و هشتم

سرکارآرانی، محمدرضا، ۹۸۲۱، درس پژوهی الگویی برای بهسازی گفتمان ریاضی در کلاس درس:

مطالعه موردی درس ریاضی دبیرستان فوکی شیما، فصلنامه تعلیم و تربیت، شماره ۹۱۵

عریضی، حمیدرضا؛ عابدی، احمد؛ تاجی، مریم، ۹۸۲۲، رابطه رفتارهای معلم با سرزندگی و انگیزش

درونی دانش آموزان دبیرستان های شهر اصفهان، فصلنامه نوآوری آموزشی، شماره ۶۸، سال ششم

ضرورت روش های فعال تدریس قابل دسترسی در <http://article.tebyan.net>

نمای کلی از مدرسه صدیقه کبری (ص)

دبیر راهنما و هم گروهی

تدریس مباحث درسی در کلاس